

AVSNITT V

MINERALSKE PRODUKTER

KAPITTEL 25

SALT; SVOVEL; JORD OG STEIN; GIPS, KALK OG SEMENT

Alminnelige bestemmelser

Som bestemt i note 1 omfatter dette kapitlet, unntatt når annet fremgår av sammenhengen, **bare** mineralske produkter i rå tilstand eller vasket (også med kjemiske midler som fjerner forurensninger uten å endre produktets struktur), knuste, malte, pulveriserte, siktede, harpet, konsentrert ved flotasjon, magnetisk separasjon eller andre mekaniske eller fysiske prosesser (unntatt krystallisasjon). Produktene i dette kapitlet kan også bli oppvarmet for å fjerne fuktighet eller urenheter eller av andre årsaker, forutsatt at varmebehandlingen ikke endrer deres kjemiske eller krystallinske struktur. Annen varmebehandling (for eksempel røsting, sammensmelting eller kalsinering) er imidlertid ikke tillatt., med mindre dette er tillatt i posisjonsteksten. Det innebærer for eksempel at varmebehandling som kan innebære en endring i den kjemiske eller krystallinske struktur er tillatt for produkter som hører under posisjonene 25.13 og 25.17, fordi tekstene til disse posisjonene spesielt henviser til varmebehandling.

Produktene i dette kapitlet kan være tilsatt et støvhindrende middel, forutsatt at slik tilsetning ikke gjør produktet mer egnet til spesielt bruk enn til alminnelig bruk. Mineraler som er behandlet på **annen måte** (for eksempel renses ved rekrystallisasjon, fremstilt ved å blande mineraler fra samme eller forskjellige posisjoner i dette kapitlet, tillaget til gjenstander ved høvling, utskjæring etc.), **føres vanligvis under et senere kapittel** (for eksempel **kapittel 28** eller **68**).

I visse tilfeller vil det imidlertid i posisjonene i dette kapitlet være tatt med:

1. Varer som etter sin art må ha vært underkastet en behandling som ikke er angitt i note 1 til dette kapitlet. Eksempler på det er rent natriumklorid (posisjon 25.01), visse former for raffinert svovel (posisjon 25.03), chamottejord (posisjon 25.08), gips (posisjon 25.20), brent kalk (posisjon 25.22) og hydraulisk sement (posisjon 25.23).
2. Spesielle betingelser eller behandlinger som er tillatt i visse tilfeller utover dem som i alminnelighet er tillatt etter note 1 til dette kapitlet. For eksempel: witheritt (posisjon 25.11), kiselholdig fossilmel og liknende kiselholdige jordarter (posisjon 25.12) og dolomitt (posisjon 25.18) kan være brent (kalsinert); magnesitt og magnesia (posisjon 25.19) kan være sammensmeltet eller kalsinert (dødbrent (sintret) eller lettbrent). Når det gjelder dødbrent (sintret) magnesia, kan andre oksider (for eksempel jernoksid, kromoksid) være tilsatt for å gjøre sintringen lettere. Likeledes kan varer som hører under posisjonene 25.06, 25.14, 25.15, 25.16, 25.18 og 25.26 være grovt formet eller bare kuttet, ved saging eller på annen måte, til blokker eller stykker med rektangulær eller kvadratisk form.

Produkter som kan klassifiseres både under posisjon 25.17 og under andre posisjoner i dette kapitlet, skal klassifiseres under posisjon 25.17.

Kapitlet **omfatter ikke** edle eller halvdedle steiner som hører under **kapittel 71**.

25.01 SALT (HERUNDER BORDSALT OG DENATURERT SALT) OG RENT NATRIUM-KLORID, OGSÅ I VANDIG OPPLØSNING ELLER TILSATT MIDLER FOR Å HINDRE AT DET KLUMPER SEG OG HOLDER SEG FRITTRENNENDE; SJØVANN.

Denne posisjonen omfatter natriumklorid, vanligvis benevnt salt. Salt brukes til matlaging (koksalt, bordsalt), men det har også mange andre bruksområder, og hvis det er nødvendig, kan det denatureres for å gjøre det utjenlig til menneskeføde.

Posisjonen omfatter:

A. Salt som er utvunnet fra grunnen:

- enten ved vanlig gruvedrift (steinsalt),
- eller ved hjelp av en oppløsning (vann under trykk blir sprøytet inn i et saltlag og returnerer til overflaten som en mettet saltlake).

B. Evaporert salt:

- sjøsalt blir fremstilt ved å la sjøvann fordampe i sola;
- raffinert salt blir fremstilt ved å tørke mettet saltlake.

C. Sjøvann, saltlake og andre saltholdige oppløsninger.

Posisjonen omfatter også:

1. Salt (for eksempel bordsalt) blandet med små mengder jod, fosfat etc., eller behandlet slik at det vil holde seg tørt.
2. Salt tilsatt midler for å hindre at det klumper seg og holder seg frittrennende.
3. Salt som er blitt denaturert ved en eller annen behandling.
4. Rester av natriumklorid, særlig det som blir igjen etter kjemiske prosesser (for eksempel elektrolyse) eller fremstilt som et biprodukt ved behandling av visse malmer.

Denne posisjonen omfatter ikke:

- a. Salt tilsatt smaksstoffer, for eksempel sellerisalt (**posisjon 21.03**).
- b. Natriumklorid-oppløsninger, herunder sjøvann, i ampuller, eller natriumklorid pakket på annen måte som legemidler (**kapittel 30**), og oppløsninger av natriumklorid for hygienisk bruk, i pakninger for detalj salg, andre enn medisinske eller farmasøytiske, også sterile (**posisjon 33.07**).
- c. Kunstig fremstilte krystaller av natriumklorid (som ikke er optiske elementer) av vekt minst 2,5 gram per stk. (**posisjon 38.24**).
- d. Optiske elementer av natriumklorid (**posisjon 90.01**).

25.02 URØSTET SVOVELKIS.

Denne posisjonen omfatter all slags urøstet svovelkis, også kobberholdig svovelkis.

Svovelkis består for det meste av jernsulfid og er grå eller gulaktig og har metallglans når den er frigjort fra gangarten. I pulverform er fargen for det meste gråaktig.

Urøstet svovelkis er mest brukt til utvinning av svovel. Av enkelte kobberholdige svovelkisararter kan dog kobber utvinnes som et biprodukt.

Posisjonen **omfatter ikke** noen form for røstet svovelkis (**posisjon 26.01**).

Posisjonen omfatter heller ikke:

- a. Kobberkis (chalcopyritt, en blanding av kobber- og jernsulfider) (**posisjon 26.03**).
- b. Markasitt (halvedel stein) (**posisjon 71.03**).

25.03 SVOVEL, ALLE SLAGS, UNNTATT SUBLIMERT, UTFELT ELLER KOLLOIDALT SVOVEL.

Posisjonen omfatter:

1. Rått, mineralsk svovel i fri tilstand, også når det er konsentrert ved mekanisk behandling for fjerning av bergart.
2. Uraffinert svovel som er utvunnet ved smelting av mineralsk svovel. Utvinningen kan foretas i kalsineringsovner (calcaroni), smelteovner (Gillovner) etc. Den kan også utføres i selve svovelforekomsten ved at overhettet vanddamp blir presset gjennom rør som er ført ned i borehull (Fraschprosessen).
3. Uraffinert svovel utvunnet ved røsting av svovelkis eller ved behandling av andre svovelholdige mineraler.
4. Uraffinert svovel utvunnet som biprodukt ved rensing av lysgass, vasking av svovelholdige ovnsgasser, fra sur naturgass og fra raffinering av sure, rå mineraloljer etc. Dette gjenvunne svovel som ofte blir kalt "renset svovel" eller "utfelt svovel", må ikke forveksles med det utfelte svovel som er beskrevet i kommentarene til **posisjon 28.02**.

Det uraffinerte svovel (som nevnt i punktene 2, 3 og 4) er av og til temmelig rent. Dette er særlig tilfelle med svovel som er utvunnet ved Fraschprosessen. Det inneholder så små mengder forurensninger at det praktisk talt aldri blir renset. Det foreligger vanligvis i grove stykker eller som støv.

5. Raffinert svovel utvunnet ved hurtig destillering av råsvovel og deretter kondensering av svovelet i flytende tilstand. Svovel som er utvunnet på denne måten, kan så formes til stenger eller blokker eller knuses etter at det er stivnet.
6. Finmalt svovel (urent eller renset) i form av pulver fremstilt ved maling og etterfølgende sikting enten mekanisk eller ved suging. Disse produkter er kjent som "siktet svovel", "kastet svovel", "mikronisert svovel" etc., alt etter den måten varene er behandlet på eller etter partiklenes finhet.
7. Svovel utvunnet ved rask avkjøling av svoveldamp uten å passere den flytende fase. Dette svovel er uoppløselig, særlig i karbondisulfid (svovel μ).

De forskjellige sorter svovel som hører under denne posisjonen, blir brukt i den kjemiske industri (til fremstilling av en rekke svovelforbindelser, svovelfargestoffer etc.), til vulkanisering av gummi, som soppbekjempende middel i vinavlen, i fyrstikkfabrikasjonen, til svovelveker og til fremstilling av svoveldioksid for bleiking etc.

Posisjonen **omfatter ikke** sublimert svovel, utfelt svovel eller kolloidalt svovel (**posisjon 28.02**). Svovel i form eller pakninger for detaljsalg som soppbekjempende middel etc., føres under **posisjon 38.08**.

25.04 NATURLIG GRAFITT.

Naturlig grafitt (også kalt plumbago eller ”*black lead*”) er en form for karbon som gjenkjennes ved sin glans og sin evne til å sette merker på papir (det er derfor den brukes i blyanter). Dens tilsynelatende spesifikke vekt varierer, alt etter renhetsgraden, mellom 1,9 og 2,26; karboninnholdet i de reneste kvaliteter varierer fra 90 – 96 %, mens de dårligere kvaliteter bare inneholder 40 - 80 %.

Naturlig grafitt klassifiseres i denne posisjonen selv om den har vært varmebehandlet for å fjerne forurensninger.

Foruten til bruk i blyanter blir naturlig grafitt også brukt til polermiddel, til fremstilling av smeltinger og andre ildfaste produkter, til elektroder for smelteovner og til andre elektriske artikler.

Posisjonen **omfatter ikke** kunstig grafitt (som likner naturlig grafitt, men har større renhetsgrad og lavere spesifikk vekt), kolloidal eller halv-kolloidal grafitt og preparater basert på grafitt, i pastaform, i form av blokker, plater og andre halvfabrikater (**posisjon 38.01**). Den **omfatter heller ikke** varer av naturlig grafitt (vanligvis **posisjon 68.15, 69.02, 69.03** eller **85.45**).

25.05 NATURLIG SAND, ALLE SLAGS, OGSÅ FARGET, UNNTATT METALLHOLDIG SAND SOM HØRER UNDER KAPITTEL 26.

Med **unntak** av metallholdig sand som kan utnyttes kommersielt til fremstilling av metaller (**kapittel 26**), omfatter denne posisjonen all slags naturlig sand fra havet, innsjøer, elver eller sandtak (dvs. i form av mer eller mindre fine partikler som er oppstått ved naturlig forvitring av mineraler). Posisjonen **omfatter derimot ikke** sand og pulver som er fremstilt kunstig, for eksempel ved knusing av stein (som klassifiseres under **posisjon 25.17** eller under posisjonen for vedkommende steinsort).

Posisjonen omfatter blant annet:

1. Kiselholdig sand og kvartssand som brukes i bygningsindustrien, til fremstilling av glass, til rensing av metaller etc.
2. Leirholdig sand, herunder kaolinholdig sand, som hovedsakelig blir brukt til fremstilling av støperiformer og ildfaste produkter.
3. Feltspatholdig sand som blir brukt til fremstilling av keramiske produkter.

Naturlig sand føres fortsatt under denne posisjonen også om den har vært varmebehandlet for å fjerne forurensninger.

Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** gull- og platinaholdig sand, zirkon-, rutil- eller ilmenittsand, heller ikke monazittsand (eller monazitt) som klassifiseres som thoriummalm. Alle disse føres under **kapittel 26**. Posisjonen **omfatter heller ikke** tjæresand eller "asfaltsand" (**posisjon 27.14**).

25.06 KVARTS (UNNTATT NATURLIG SAND); KVARTSITT, OGSÅ GROVT BEARBEIDD ELLER BARE OPPDELT VED SAGING ELLER PÅ ANNEN MÅTE I KVADRATISKE ELLER REKTANGULÆRE BLOKKER ELLER PLATER.

Kvarts er naturlig silisiumoksid (kiselsyre) i krystallisert form.

Den føres under denne posisjonen **bare** når følgende to betingelser er oppfylt:

- a. Den må være i rå tilstand eller ikke ha gjennomgått annen behandling enn tillatt i note 1 til dette kapitlet; varmebehandling som er foretatt i den hensikt å gjøre knusingen lettere, blir å betrakte som en behandling som tillates av kapittelnote 1.
- b. Den må **ikke** på grunn av sin art og kvalitet være egnet til fremstilling av smykkesteiner (for eksempel bergkrystall, røykkvarts, ametyst og rosenkvarts). Slik kvarts er **unntatt (posisjon 71.03)**, selv om den er bestemt for tekniske formål, for eksempel som piezoelektriske krystaller eller til fremstilling av verktøydeler.

Kvartsitt er navnet på en meget hard, kompakt steinart av kvartskorn agglomerert med et kiselsyreholdig bindemiddel.

Kvartsitt føres under denne posisjonen i rå tilstand, eller når den ikke har gjennomgått annen behandling enn tillatt i note 1 til dette kapitlet, eller når den har blitt grovt bearbeidd eller bare oppdelt ved saging eller på annen måte i kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater. Kvartsitt som er formet slik at den kan karakteriseres som gatestein, kantstein eller heller, er imidlertid **unntatt (posisjon 68.01)**, selv om den bare er formet eller fremstilt slik som nevnt i posisjonsteksten.

Posisjonen omfatter heller ikke:

- a. Naturlig kvartssand (**posisjon 25.05**).
- b. Flint eller andre produkter som hører under **posisjon 25.17**.
- c. Optiske elementer av kvarts (**posisjon 90.01**).

25.07 KAOLIN OG ANNEN KAOLINHOLDIG LEIRE, OGSÅ BRENT.

Denne posisjonen omfatter kaolin og annen kaolinholdig leire som vesentlig består av kaolinmineraler, for eksempel kaolinit, dickitt og nacritt, anauxitt og halloysitt. Slik leire hører fortsatt under denne posisjonen selv om den er brent.

Kaolin, også kjent som porselensjord, er en høyverdig, hvit eller nesten hvit leire, som blir brukt som råstoff i porselensindustrien og som fyllstoff ved fremstilling av papir. Kaolinholdig sand er **unntatt (posisjon 25.05)**.

25.08 ANNEN LEIRE (UNNTATT EKSPANDERT LEIRE SOM HØRER UNDER POSISJON 68.06), ANDALUSITT, CYANITT OG SILLIMANITT, OGSÅ BRENT; MULITT; CHAMOTTE- ELLER DINASJORD (+).

Denne posisjonen omfatter alle naturlige, leiraktige substanser (**unntatt** kaolin og annen kaolinholdig leire som hører under **posisjon 25.07**) av jordarter eller steinarter av sedimentær opprinnelse med aluminiumsilikater som basis. De er karakterisert ved sin plastisitet, evne til å herdne ved brenning og motstanddyktighet mot varme. På grunn av disse egenskaper blir leire brukt som råstoff i den keramiske industrien (murstein, takstein, porselen, fajanse, steintøy, ildfast stein og andre ildfaste varer, etc.). Alminnelig leire blir også brukt til jordforbedring.

Disse leirarter føres fortsatt under denne posisjonen også når de er oppvarmet for å fjerne en del eller mesteparten av det vann som de inneholder (for å produsere absorberende leire), eller når de er brent.

Foruten alminnelig leire føres også følgende produkter under denne posisjonen:

1. **Bentonitt**, som er leire fra vulkansk aske. Den blir i stor utstrekning brukt som bestanddel i støperisand, som filtrerings- og avfargingsmiddel ved oljeraffinering og til avfetting av tekstiler.
2. **Valkejord** (Fullerjord, bleikjord), et jordaktig materiale med stor absorberende kraft, sammensatt hovedsakelig av attapulgitt. Den brukes til avfarging av olje, til avfetting av tekstiler, etc.
3. **Andalusitt, cyanitt** (disten) og **sillimanitt**, som er naturlige, vannfrie aluminiumsilikater som brukes i ildfaste produkter.
4. **Mulitt**, som blir fremstilt ved termisk behandling av sillimanitt, cyanitt eller andalusitt eller ved å smelte en blanding av kiseltsyre eller leire og aluminiumoksid i en elektrisk smelteovn. Den blir brukt til fremstilling av ildfaste produkter.
5. **Chamottejord** fås enten ved å knuse ildfast stein eller ved å knuse brente blandinger av leire med andre ildfaste materialer.
6. **Dinasjord**, et ildfast materiale som består av kvartsholdig jord som inneholder leire eller fås ved å blande leire med malt kvarts eller kvartssand.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Leire som er jordfarger som hører under **posisjon 25.30**.
- b. Aktivert leire (**posisjon 38.02**).
- c. Spesialpreparater for fremstilling av visse keramiske produkter (**posisjon 38.24**).
- d. Ekspandert leire (som blir brukt i lettbetong eller til varmeisolasjon) selv om den er fremstilt bare ved brenning av naturlig leire (**posisjon 68.06**).

o
o o

Kommentarer til underposisjoner.

Underposisjon 2508.10 (varenummer 25.08.1000)

Underposisjon 2508.10 omfatter natriumbentonitt (svellende bentonitt) og kalsiumbentonitt (ikke-svellende bentonitt).

Underposisjon 2508.30 (varenummer 25.08.3000)

Underposisjon 2508.30 **omfatter ikke** leire som hovedsakelig består av kaolin, hvorav noen er ildfaste. Slik leire hører under **posisjon 25.07**.

25.09 KRITT.

Kritt er en naturlig forekomst av kalsiumkarbonat bestående hovedsakelig av skjell fra mikroorganismer som lever i vann.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Kalsiumfosfatholdig kritt (**posisjon 25.10**).
- b. Steatitt eller talkum (av og til benevnt "fransk kritt" eller "venetiansk kritt") (**posisjon 25.26**).
- c. Pulverisert kritt i form av tannkritt (**posisjon 33.06**).
- d. Metallpussemidler og liknende preparater som hører under **posisjon 34.05**.
- e. Kalsiumkarbonat i pulverform, hvis partikler er dekket med et vannavstøtende belegg av fettsyrer (for eksempel stearinsyre) (**posisjon 38.24**).
- f. Biljardkritt (**posisjon 95.04**).
- g. Skrive- og tegnekritt samt skredderkritt (**posisjon 96.09**).

25.10 NATURLIGE KALSIMUMFOSFATER, NATURLIGE KALSIALUMINIUMFOSFATER OG FOSFATHOLDIG KRITT.

Denne posisjonen omfatter **bare** apatitt og andre naturlige kalsiumfosfater (trikalsiumfosfat eller fosforitt), naturlige kalsialuminiumfosfater og fosfatholdig kritt (kritt med naturlig innblanding av kalsiumfosfat).

Disse produktene føres fortsatt under denne posisjonen også når de er knust for å brukes som gjødsel, eller når de bare har vært varmebehandlet for å fjerne forurensninger. Men posisjonen **omfatter ikke** produkter når de er brent eller videre varmebehandlet for mer enn bare fjerning av forurensninger (**posisjon 31.03** eller **31.05**).

25.11 NATURLIG BARIUMSULFAT (TUNGSPAT, BARYTT), NATURLIG BARIUMKARBONAT (WITHERITT), OGSÅ BRENT, UNNTATT BARIUMOKSID SOM HØRER UNDER POSISJON 28.16.

Denne posisjonen omfatter **bare** naturlige forekomster av bariumsulfat (tungspat, barytt) og bariumkarbonat (witheritt). Raffinert eller kjemisk fremstilt bariumsulfat og bariumkarbonat er **unntatt** (henholdsvis **posisjonene 28.33 og 28.36**).

Brent witheritt, som vesentlig består av urent bariumoksid, føres fortsatt under denne posisjonen.

Posisjonen **omfatter ikke** rensset bariumoksid (**posisjon 28.16**).

25.12 KISELHOLDIG FOSSILMEL (FOR EKSEMPEL KISELGUR, TRIPPEL OG DIATOMÉ-JORD) OG LIKENDE KISELHOLDIGE JORDARTER, OGSÅ BRENTE, MED EN TILSYNELATENDE SPESIFIKK VEKT AV 1 ELLER MINDRE.

Disse stoffer er kiselholdige jordarter som er dannet av små fossiler av kiselalger (diatoméer etc.), og er meget lette. Deres "tilsynelatende spesifikke vekt", som ikke må overstige 1, er vekt i kilogram av en kubikkdesimeter av usammenpresset materiale i den form det foreligger.

De viktigste kiselholdige jordarter er kiselgur, trippel, diatoméjord og molerjord. Selv om enkelte av disse jordarter av og til blir kalt "tripoli", må de ikke forveksles med den egentlige tripoli kjent som "rotten-stone", som er oppstått ved naturlig forvitring av visse steinsorter og således ikke skriver seg fra kiselalger. Den blir brukt som et mildt slipemiddel til polering og hører under **posisjon 25.13**.

De forskjellige jordarter som hører under denne posisjonen, blir av og til feilaktig kalt "infusoriejord".

De fleste av disse jordarter brukes til fremstilling av varme-, kulde- eller lydisolerende varer under posisjon 68.06 eller 69.01. Sagde blokker av diatoméjord hører således under **posisjon 68.06** hvis de ikke er blitt brent, ellers hører de under **posisjon 69.01**.

Noen av de produkter som hører under denne posisjonen brukes som slipe- eller polérpulver.

Posisjonen **omfatter ikke** aktivert diatoméjord, for eksempel diatoméjord brent med sintringsmidler, for eksempel natriumklorid eller natriumkarbonat (**posisjon 38.02**). Diatoméjord som er brent (uten tilsetning av andre stoffer) eller er vasket med syre for å fjerne forurensninger uten at strukturen er endret, føres derimot fortsatt under denne posisjonen.

25.13 PIMPSTEIN; SMERGEL; NATURLIG KORUND, NATURLIG GRANAT OG ANDRE NATURLIGE SLIPESTOFFER, OGSÅ VARMEBEHANDLEDE.

Pimpstein er en meget porøs, vulkansk bergart, ru å ta på og meget lett i vekt. Fargen er vanligvis hvitaktig eller grå, men kan også være brun eller rød. Posisjonen omfatter også knust pimpstein.

Smergel er en tett bergart bestående av små, harde krystaller av aluminiumoksid blandet med jernoksid og glimmerpartikler. Den foreligger ofte som stein i stykker for å knuses og brukes som slipepulver. Knust smergel er et skittenbrunt pulver med enkelte glitrende korn; en magnet vil trekke til seg partiklene av jernoksid.

Naturlig korund består også hovedsakelig av aluminiumoksid, men i motsetning til smergel foreligger den ofte i form av korn av vekslende finhet, emballert i sekker. Malt eller knust korund består for det meste av små, hvite korn med noen få sorte eller gule partikler. Naturlig korund føres fortsatt under denne posisjonen, selv om den er varmebehandlet.

Andre naturlige slipestoffer omfatter tripoli kjent som "rottenstone", et askegrått stoff som blir brukt som et mildt slipestoff eller til polering, og granat (også støv og pulver) **unntatt** den som hører under **kapittel 71**. De naturlige slipestoffer i dette avsnittet føres under denne posisjonen selv om de er varmebehandlet. Naturlig granat blir for eksempel av og til varmebehandlet etter sorteringen for å øke kapillariteten og hardheten.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Slipestoffer som er omhandlet i **andre posisjoner i dette kapitlet**.
- b. Edle eller halvedle steiner (for eksempel rubin, safir) som hører under **posisjon 71.03**.
- c. Kunstig fremstilte slipestoffer, som for eksempel kunstig korund (**posisjon 28.18**), silisiumkarbid (**posisjon 28.49**) og syntetiske, edle eller halvedle steiner (**posisjon 71.04**).
- d. Støv og pulver av naturlige eller syntetiske, edle eller halvedle steiner (**posisjon 71.05**).

25.14 SKIFER, OGSÅ GROVT BEARBEIDD ELLER BARE OPPDELT VED SAGING ELLER PÅ ANNEN MÅTE I KVADRATISKE ELLER REKTANGULÆRE BLOKKER ELLER PLATER.

Skifer lar seg lett spalte til tynne skiver og er i alminnelighet blågrå, men kan av og til være svart eller skjære i fiolett.

Posisjonen omfatter skifer i løs masse eller grovt bearbeidd eller bare oppdelt ved saging eller på annen måte (for eksempel med en ståltråd), i kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater. Pulver og avfall av skifer føres også under denne posisjonen.

Derimot **omfatter** denne posisjonen **ikke** mosaikkterninger som hører under **posisjon 68.02** og følgende varer som hører under **posisjon 68.03**:

- a. Blokker, heller og plater som er videre bearbeidd enn beskrevet ovenfor, for eksempel hogd eller sagd til annen form enn kvadratisk eller rektangulær eller som er slipt, polert, kantskåret eller bearbeidd på annen måte.
- b. Takskifer, forblendings- og kledningsstein, selv om de bare er formet eller bearbeidd slik som nevnt i posisjonsteksten.
- c. Varer av agglomerert skifer.

Posisjonen **omfatter heller ikke** skifer og skifertavler bestemt for skriving eller tegning, med eller uten ramme (**posisjon 96.10**) samt grifler (**posisjon 96.09**).

25.15 MARMOR, TRAVERTIN, ECAUSSIN OG ANNEN KALKHOLDIG MONUMENT- ELLER BYGNINGSSTEIN MED EN TILSYNELATENDE SPESIFIKK VEKT AV MINST 2,5 SAMT ALABAST, OGSÅ GROVT BEARBEIDD ELLER BARE OPPDELT VED SAGING ELLER PÅ ANNEN MÅTE I KVADRATISKE ELLER REKTANGULÆRE BLOKKER ELLER PLATER (+).

Marmor er en hard, kalkholdig, homogen og finkornet stein, ofte krystallinsk og enten ugjennomsiktig (opak) eller gjennomsiktig. Marmor har vanligvis forskjellige fargenyanser på grunn av innhold av mineralske oksider (marmor med fargeårer, onykmarmor etc.), men det finnes også helt hvite sorter.

Travertin er en form for kalkholdig stein med lag av åpne celler.

Ecaussin blir utvunnet fra forskjellige steinbrudd i Belgia og da særlig i Ecaussines. Det er en blågrå stein med en uregelmessig krystallinsk struktur som inneholder fossile skjell i stort antall. Ecaussin har et kornet brudd som likner granitt, og betegnes derfor av og til ”belgisk granitt”, ”Flanderngranitt” eller ”*petit granit*”.

Posisjonen omfatter **annen liknende hard, kalkholdig monument- eller bygningsstein, forutsatt at den tilsynelatende spesifikke vekt er minst 2,5** (dvs. vekten i kilogram pr. kubikkdesimeter). Kalkholdig monument- eller bygningsstein med en tilsynelatende spesifikke vekt mindre enn 2,5 hører under **posisjon 25.16**.

Posisjonen omfatter også **gips-alabast** som vanligvis er hvit og jevnt gjennomsiktig, og **marmoralabast** som vanligvis er gulaktig og året.

Ovennevnte steinsorter føres under denne posisjonen bare når de foreligger i løs masse eller er grovt bearbeidd eller bare oppdelt ved saging eller på annen måte i kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater. I form av korn, splinter eller pulver føres de under **posisjon 25.17**.

Blokker etc. som er videre bearbeidd, for eksempel ved uthuling, tilhogging med kilhakke, setthammer, meisel etc. eller sandblåst, slipt, polert, kantskåret etc., føres under **posisjon 68.02**. Det samme gjelder emner til ferdigvarer.

Posisjonen omfatter heller ikke:

- a. Serpentinsteins eller ophitt (et magnesiumsilikat som av og til blir kalt ”marmor”) (**posisjon 25.16**).
- b. Litografisk stein (kalkstein som blir brukt i den grafiske industri) (**posisjon 25.30** når den er ubearbeidd).
- c. Stein gjenkjennelig som mosaikkterninger eller som gatestein, selv om den bare er formet eller bearbeidd slik som nevnt i posisjonsteksten (henholdsvis **posisjon 68.02** eller **68.01**).

o
o o

Kommentarer til underposisjoner.**Underposisjon 2515.11** (varenummer 25.15.1100)

Med "ubearbeidd" i denne underposisjonen forstås blokker eller plater som bare er kløyvd langs de naturlige steinlagene. Overflatene er ofte ujevne eller bølgeformede og har ofte merker etter redskap som er brukt til å skille lagene (brekkjern, kiler, hakker etc.).

Denne underposisjonen omfatter også utilformet stein (bruddstein) som tas ut fra steinbrudd (ved bruk av hakker, dynamitt etc.). De har ujevne, takkede overflater og uregelmessige kanter. Denne type stein har ofte merker etter steinbryting (spreng hull, merker etter kiler etc.). Ubearbeidd stein blir brukt til konstruksjon av diker, moloer, vegunderlag etc.

Underposisjonen omfatter også avfall av uregelmessig størrelse som kommer fra utvinningen eller fra senere bearbeiding (bruddstein, avfall fra saging etc.), men bare dersom de er store nok til å brukes til opphogging eller bygging. Ellers hører de under **posisjon 25.17**.

Grovt bearbeidd stein er stein som er nesten helt ubearbeidd etter steinbrytingen, i form av blokker eller plater og som fremdeles har noen ubearbeidde, ujevne overflater. Denne bearbeidingen omfatter fjerning av overflødig materiale ved hjelp av hammer eller meisel.

Denne underposisjonen **omfatter ikke** kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater.

Underposisjon 2515.12 (varenummer 25.15.1200)

For å kunne føres under denne underposisjonen må blokker og plater som er oppdelt ved saging, bære merkbare spor etter sagingen (av ståltråd, sager etc.) på overflaten. Dersom sagingen er foregått forsiktig, vil det være små spor. I slike tilfelle er det nyttig å feste et tynt papirark på steinen og gni det varsomt og jevnt med en blyant som holdes så flatt som mulig. Dette avslører sagemerker selv på forsiktige sagde eller svært kornete overflater.

Denne underposisjonen omfatter også kvadratiske eller rektangulære blokker og plater fremstilt på annen måte enn ved saging, for eksempel ved bearbeiding med hammer eller meisel.

25.16 GRANITT, PORFYR, BASALT, SANDSTEIN OG ANNEN MONUMENT- ELLER BYGNINGSSTEIN, OGSÅ GROVT BEARBEIDD ELLER BARE OPPDELT VED SAGING ELLER PÅ ANNEN MÅTE I KVADRATISKE ELLER REKTANGULÆRE BLOKKER ELLER PLATER (+).

Granitt er en meget hard, kornet og eruptiv bergart dannet ved agglomerering av kvartskrystaller med feltspat og glimmer. Den varierer i farge (grå, grønn, rosa, rød etc.) etter det innbyrdes forhold mellom disse tre mineraler og innholdet av jernoksid eller manganoksid.

Porfyr er en finkornet, svakt gjennomskinnelig granittsort.

Sandstein er en bergart av sedimentær opprinnelse, sammensatt av små kvarts- eller kiselholdige partikler som er naturlig agglomerert med kalk- eller kiselholdige stoffer.

Basalt er også en eruptiv bergart, nesten svart, meget kompakt og ekstremt hard.

Posisjonen omfatter også andre harde, eruptive bergarter (for eksempel syenitt, gneis, trakytt, lava, diabas, dioritt, fonolitt) og kalkholdig monument- eller bygningsstein som **ikke hører** under **posisjon 25.15** (herunder bygningskalkstein eller Portlandstein), og serpentinmarmor (eller ophitt) som ikke kan føres under posisjon 25.15, da den er en naturlig form av magnesiumsilikat.

Stein under denne posisjonen kan være formet eller bearbeidd på samme måte som stein under posisjon 25.15 (se kommentarene til posisjon 25.15). Det presiseres at disse bergarter når de er knust til makadam, føres under **posisjon 25.17**, og at de, når de av form er gjenkjennelige som gatestein, kantstein eller heller, føres under **posisjon 68.01** selv om de bare er formet eller bearbeidd slik som nevnt i posisjonsteksten.

Ecaussin, også kjent som ”*petit granit*”, ”belgisk granitt” eller ”Flanderngranitt”, føres under **posisjon 25.15**. Smeltet basalt føres under **posisjon 68.15**.

Korn, splinter og pulver fra stein som hører under denne posisjonen, er **unntatt (posisjon 25.17)**.

o
o o

Kommentarer til underposisjoner

Underposisjon 2516.11 (varenummer 25.16.1100)

Se kommentarene til underposisjon 2515.11.

Underposisjon 2516.12 (varenummer 25.16.1200)

Se kommentarene til underposisjon 2515.12.

25.17 SMÅSTEIN, GRUS OG KNUST STEIN AV DET SLAG SOM VANLIGVIS BRUKES SOM TILSLAG I BETONG, TIL VEGBYGGING, TIL JERNBANEBYGGING ELLER LIKNENDE, SAMT SINGEL OG FLINT, OGSÅ VARMEBEHANDLET; MAKADAM AV SLAGG ELLER LIKNENDE INDUSTRIELLE AVFALLSPRODUKTER, OGSÅ MED INNHOLD AV MATERIALER SOM ER NEVNT I FØRSTE DEL AV DENNE POSISJON; TJÆREMAKADAM; KORN, SPLINTER OG PULVER AV STEINARTER SOM HØRER UNDER POSISJON 25.15 ELLER 25.16, OGSÅ VARMEBEHANDLET.

Denne posisjonen omfatter småstein, grus og knust stein (herunder blandinger av forskjellige slag av stein) av det slag som vanligvis brukes som tilslag i betong, til vegbygging, til jernbanebygging eller liknende. Sortert bygningsmateriale og rivningsavfall som hovedsakelig består av knuste stykker av stein, som brukes til samme formål, enten slik de foreligger eller etter finknusing, hører også under denne posisjonen.

Posisjonen omfatter også singel og flint. Flintkuler blir brukt i kulemøller til knusing av kalk, sement etc. Knust flint brukes imidlertid hovedsakelig i den keramiske industri eller som slipestoff. Annen singel blir brukt i kulemøller (for eksempel for å male kalk, sement etc.) eller til vegbygging.

Det gjøres oppmerksom på at posisjonen **ikke omfatter** flint i tilhogde blokker, eller stein som på kunstig måte er gitt rund form for å brukes i kulemøller (**posisjon 68.02**).

Posisjonen omfatter også makadam og tjæremakadam.

Makadam består av grovsortert, knust stein, småstein, slagg eller liknende industrielle avfallsprodukter, eller blandinger av disse materialer. Blandet med tjære, asfalt etc., betegnes den som tjæremakadam.

Varer som er spesielt fremstilt (for eksempel ved sammensmelting av en blanding av mineraler), for eksempel for å tilsettes vegdekkematerialer til forbedring av hardhet, synbarhet eller for å gjøre vegdekket mindre glatt etc., er **unntatt** fra denne posisjonen (i alminnelighet **posisjon 38.24**).

Posisjonen omfatter også korn, splinter og mel av steinarter som hører under posisjon 25.15 eller 25.16. Korn og splinter av stein som er kunstig farget (for eksempel til utstilling i butikkvinduer), føres imidlertid under **posisjon 68.02**.

Følgende varer føres fortsatt under denne posisjonen selv om de er varmebehandlet:

1. Småstein, grus og knust stein.
2. Singel og flint.
3. Korn, splinter og pulver av steinarter som hører under posisjon 25.15 eller 25.16.

I henhold til note 3 til dette kapitlet blir varer som kan klassifiseres under denne posisjonen eller andre posisjoner i dette kapitlet, å føre under denne posisjonen.

25.18 DOLOMITT, OGSÅ BRENT ELLER SINTRET, HERUNDER DOLOMITT SOM ER GROVT BEARBEIDD ELLER BARE OPPDELT VED SAGING ELLER PÅ ANNEN MÅTE I KVADRATISKE ELLER REKTANGULÆRE BLOKKER ELLER PLATER; STAMPE-MASSER AV DOLOMITTBLANDINGER.

Dolomitt er et naturlig dobbeltkarbonat av kalsium og magnesium.

Posisjonen omfatter så vel rå dolomitt som brent og sintret dolomitt. Dolomitt brennes ved en temperatur på 700 °C -1000 °C for å omdanne den til magnesiumoksid og kalsiumoksid ved frigjørelse av karbondioksid. Sintret dolomitt derimot, fremstilles ved å varmebehandle dolomitt på en temperatur mellom 1700 °C - 1900 °C, slik at den blir ildfast. Posisjonen omfatter også dolomitt som er grovt bearbeidd eller bare oppdelt ved saging eller på annen måte i kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater.

Posisjonen omfatter også stampemasser av dolomittblandinger til bruk som ildfast materiale (for eksempel til foring av ovner). Disse produkter består hovedsakelig av knust, sintret dolomitt, og selges i form av pulver eller granulater. Avhengig av bruksområde eller ved hvilken temperatur blandingen skal anvendes, blir det benyttet forskjellige ikke-hydrauliske bindemidler (for eksempel tjære, bek, harpikser).

Unntatt fra posisjonen er knust dolomitt til fremstilling av betong eller til veg - eller jernbanebygning (**posisjon 25.17**).

25.19 NATURLIG MAGNESIUMKARBONAT (MAGNESITT); SAMMENSMELTET MAGNESIA; SINTRET MAGNESIA, OGSÅ MED INNHOLD AV SMÅ MENGDER ANDRE OKSIDER TILSATT FØR SINTRING; ANNEN MAGNESIUMOKSID, OGSÅ I REN TILSTAND.

Denne posisjonen omfatter magnesitt (eller giobertitt) som er et naturlig forekommende magnesiumkarbonat med urenheter i forskjellige mengder.

Posisjonen omfatter også forskjellige typer magnesia (magnesiumoksid) fremstilt av naturlig magnesiumkarbonat, basisk magnesiumkarbonat, magnesiumhydroksid som er utfelt fra sjøvann, etc. De viktigste typene er:

1. **Sammensmeltet magnesia**, fremstilt ved smelting. Det er vanligvis fargeløst, men kan være svakt gul- eller grønnaktig. Det er mindre oppløselig enn andre typer magnesia og blir brukt til for eksempel fremstilling av smeltedigler eller til varmelementer i elektriske ovner.
2. **Dødbrent (sintret) magnesia**, fremstilt ved kalsinering ved høy temperatur (omkring 1400 - 1800 °C). Sintret magnesia kan inneholde små mengder andre oksider (for eksempel jernoksid eller kromoksid) som er tilført før sintringen for å senke sintringstemperaturen. Den blir brukt til fremstilling av ildfast stein.
3. **Lettbrent magnesia**, vanligvis fremstilt av magnesitt ved kalsinering ved forholdsvis lav temperatur (under 900 °C). Det er mer kjemisk reaktivt enn sammensmeltet eller sintret magnesia og brukes for eksempel til fremstilling av magnesiumblandinger, til avfargingsmidler eller magnesiacement.

Lett og tung magnesiumoksid blir vanligvis fremstilt ved kalsinering av ren, utfelt magnesiumhydroksid eller basisk karbonat ved temperaturer fra 600 °C til 900 °C. Disse magnesiumoksider er praktisk talt uoppløselige i vann, men er lett oppløselige i fortennede syrer og er mer kjemisk reaktive enn andre typer magnesia (dvs. sintret magnesia og sammensmeltet magnesia). De blir brukt til fremstilling av legemidler, kosmetikk etc.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Hydratisert, basisk magnesiumkarbonat, også kjent som det farmasøytiske preparat "magnesia alba" (**posisjon 28.36**).
- b. Kunstig fremstilte krystaller (unntatt optiske elementer) av magnesiumoksid som veier minst 2,5 gram per stk. (**posisjon 38.24**); optiske elementer av magnesiumoksid (**posisjon 90.01**).

25.20 GIPSSTEIN; ANHYDRITT; GIPS (SOM BESTÅR AV KALSINERT GIPSSTEIN ELLER KALSIUMSULFAT), OGSÅ FARGET ELLER MED SMÅ TILSETNINGER FOR REGULERING AV HERDINGEN.

Gipsstein er et naturlig, vannholdig kalsiumsulfat og er i alminnelighet hvit og sprø.

Anhydritt er en naturlig, vannfri form av kalsiumsulfat som blir brukt til fremstilling av svovelsyre og visse sorter gips.

Gips består av gipsstein, helt eller delvis dehydrert ved kalsinering.

Det karakteristiske ved gipsstein er at den, når den blir brent, mister en del av sitt krystallvann og blir til "gips", som etter blanding med vann igjen herdner. For at gips ikke skal herdne for fort, blir den brente gipssteinen ofte tilsatt små mengder av stoffer som nedsetter herdehastigheten. Til spesielle formål blir gipsstein brent til alt vannet er borte og deretter tilsatt en akselerator, for eksempel alun ("Keene's sement" eller "engelsk sement"). Liknende gips blir fremstilt ved å tilsette alun til naturlig anhydritt. Alle disse former for tilberedt gips føres fortsatt under denne posisjonen.

Denne posisjonen omfatter også:

1. Finpulverisert gips som brukes til appretering av vevnader eller bestrykning av papir.
2. Gips tilsatt fargestoff.
3. Gips som er spesielt brent eller finmalt til bruk for tannleger, også om den inneholder små mengder akseleratorer eller herdere. Posisjonen omfatter ikke preparater til tannlegebruk som er basert på gips (**posisjon 34.07**)

25.21 KALKSTEIN TIL BRUK SOM FLUSSMIDDEL; KALKSTEIN OG ANNEN KALKHOLDIG STEIN AV DET SLAG SOM VANLIGVIS BRUKES TIL FREMSTILLING AV KALK ELLER SEMENT.

Denne posisjonen omfatter kalkstein til bruk som flussmiddel og kalkstein og annen kalkholdig stein som vanligvis brukes til fremstilling av kalk eller sement, **men ikke** monument- eller bygningsstein (**posisjon 25.15** eller **25.16**). Dolomitt hører under **posisjon 25.18** og kritt under **posisjon 25.09**.

Kalkstein som flussmiddel blir hovedsakelig brukt i jern- og stålindustrien.

Posisjonen omfatter også disse stoffer når de foreligger i pulverform til jordforbedring. Den **omfatter imidlertid ikke** knust stein til bruk som tilslag i betong, til vegbygging eller jernbanebygging (**posisjon 25.17**).

25.22 KALK, ULESKET ELLER LESKET SAMT HYDRAULISK KALK, UNNTATT KALSIIUM-OKSID OG KALSIIUMHYDROKSID SOM HØRER UNDER POSISJON 28.25.

Ulesket kalk (et urent kalsiumoksid) fremstilles ved brenning av kalkstein som inneholder meget lite eller ingen leire. Den reagerer meget hurtig med vann under sterk varmeutvikling og går over til lesket kalk (kalsiumhydroksid). **Lesket kalk** brukes vanligvis til jordforbedring og i sukkerindustrien.

Hydraulisk kalk fremstilles ved brenning ved lav temperatur av kalkstein som inneholder tilstrekkelig med leire (men vanligvis mindre enn 20 %) til at det fremstilte produkt kan herdne under vann. Hydraulisk kalk skiller seg fra naturlig sement ved at den fortsatt inneholder merkbare mengder ulesket kalk, som kan leskes med vann.

Denne posisjonen **omfatter ikke** rensed kalsiumoksid og kalsiumhydroksid (**posisjon 28.25**).

25.23 PORTLANDSEMENT, ALUMINATSEMENT, SLAGGSEMENT, SUPERSULFATSEMENT OG LIKNENDE HYDRAULISK SEMENT, OGSÅ FARGET ELLER I FORM AV KLINKER (+).

Portlandsement fremstilles ved brenning av kalkstein i sin naturlige form eller blandet kunstig med en passende mengde leire. Andre materialer, for eksempel kisel, aluminiumoksid eller jernbærende substanser kan også tilsettes. Som et resultat av brenningsprosessen blir det fremstilt halvferdige produkter betegnet **klinker**. Disse klinker blir deretter malt for produksjon av portlandsement som kan inneholde tilsetningsstoffer og akseleratorer for å omforme de hydrauliske egenskaper. De viktigste typer portlandsement er vanlig, moderat og hvit portlandsement.

Posisjonen omfatter også aluminatsement (al-sement), slaggsement, supersulfatsement (malt masovnslagg blandet med en akselerator og brent gips), pozzolansement, "Romansement" etc., og blandinger av de ovennevnte sementer.

Sement under denne posisjonen kan være farget.

Posisjonen **omfatter ikke** visse produkter som av og til er kjent under betegnelsen sement, for eksempel: "Keene's sement" eller "engelsk sement" (gips tilsatt alun) (**posisjon 25.20**), og pozzolanjord, santorinjord og liknende stoffer som av og til kalles naturlig sement (**posisjon 25.30**).

Posisjonen omfatter heller ikke:

- a. Finknust masovnslagg som må tilsettes små mengder av en akselerator når det skal brukes (**posisjon 26.19**); malt slagg blandet med en akselerator, ferdig til bruk, **føres** imidlertid under denne posisjonen.
- b. Tannsement og sement for å rekonstruere bein (**posisjon 30.06**).
- c. Sement som hører under **posisjon 32.14**.
- d. Ildfast sement og mørtel, basert på chamotte eller dinas etc. (**posisjon 38.16**).
- e. Ikke-ildfast mørtel og betong (**posisjon 38.24**).

o
o o

Kommentar til underposisjoner

Underposisjonene 2523.21 og 2523.29 (varenumrene 25.23.2100 og 25.23.2900)

Med portlandsement i underposisjonene 2523.21 og 2523.29 forstås sement som er fremstilt ved å male portlandklinker med eventuell tilsetning av en liten mengde kalsiumsulfat. Det presiseres at:

- portlandklinker er et produkt som føres i underposisjon 2523.10 og som hovedsakelig består av kalsiumsilikater og er fremstilt ved oppvarming for delvis sammensmelting av en på forhånd bestemt homogen blanding av materialer som vesentlig inneholder kalk (CaO) og silisiumdioksid (SiO₂) med en mindre mengde aluminium (Al₂O₃) og jernoksid (Fe₂O₃); og
- uttrykket "kalsium-sulfat" omfatter gipsstein og dens derivater og anhydritter og andre kalsiumsulfatprodukter som er nødvendige for å lage sement.

25.24 ASBEST.

Asbest er et naturlig, mineralsk materiale som er fremkommet ved forvitring av visse bergarter. Den har en meget karakteristisk fiberstruktur. Av og til har den et silkeaktig utseende, og fargen varierer sterkt fra hvit som er det mest alminnelige, til grå, grønn, blå eller mørkebrun. Den viktigste egenskapen ved asbest er motstandsevnen mot varme og syrer.

Krokydolitt er asbestformen til riebeckitt. Den foreligger i fiberbunter i magmatiske bergarter som er syreholdige med et høyt alkalisk innhold, og i metamorfiske bergarter. Den er blåsvart eller mørk grønn og er gjennomskinnelig til delvis ugjennomskinnelig. Krokydolittasbest, også benevnt blå asbest, har en større strekkstyrke men en lavere motstandskraft mot varme og mindre elastiske fiber enn andre asbesttyper. Den er syremotstandig men ikke basemotstandig. Den er ansett som den farligste av asbesttyper.

Posisjonen omfatter rå asbest i form av stein, rå asbestfibrer banket eller vasket, også sortert i lengder, asbest i flak eller pulver og asbestavfall. Posisjonen **omfatter ikke** fibrer som er videre behandlet (kardet, farget etc.), eller ferdige artikler av asbest (**posisjon 68.12**).

25.25 GLIMMER, HERUNDER SPLITTINGS; GLIMMERAUFALL.

Glimmer (muskovittglass, flogopitt, biotitt etc.) utgjør en gruppe av naturlig sammensatte aluminiumsilikater karakterisert ved at den lett lar seg kløyve til glinsede, gjennomsiktige og bøyelige plater av forskjellige farger.

Posisjonen omfatter:

- A. **Rå glimmer**, som består av glimmerkrystaller i uregelmessig form, størrelse og tykkelse, dekket med jord (blokk- eller bokglimmer).
- B. **Glimmer i plater eller ark**, som fås ved kløyving av avpusset blokkglimmer. Platene eller arkene har form av uregelmessige mangekanter lik de krystaller de er fremstilt av, og de har grovt avpussede og fasede kanter. Tykkelsen varierer vanligvis fra 200 til 750 mikron.
- C. **Glimmer splittings**, som fås ved kløyving av plater eller ark. Liksom platene eller arkene de er fremstilt av, har de form av uregelmessige mangekanter. Kantene er grovt avpusset.

Varen markedsføres som:

1. kondensatorglimmer, vanligvis av tykkelse mellom 25 og 200 mikron, eller
2. splittings, vanligvis av tykkelse mellom 12 og 30 mikron, anvendes utelukkende til fremstilling av mikanittprodukter eller liknende.

Posisjonen omfatter også glimmeravfall og glimmerpulver.

Posisjonen **omfatter ikke** produkter som fås ved utskjæring eller utstansing av glimmerplater, -ark eller -splittings (**posisjon 68.14** eller **kapittel 85**), heller ikke produkter laget ved sammenklebing av splittings (for eksempel mikanitt, mikafolier) eller fremstilt av en masse inneholdende glimmeravfall (rekonstruert glimmer) (**posisjon 68.14**).

Vermikulitt (et mineral som er beslektet med glimmer), perlitt og kloritt (mineraler kjemisk beslektet med vermikulitt), føres under **posisjon 25.30**.

25.26 NATURLIG STEATITT, OGSÅ GROVT BEARBEIDD ELLER BARE OPPDELT VED SAGING ELLER PÅ ANNEN MÅTE I KVADRATISKE ELLER REKTANGULÆRE BLOKKER ELLER PLATER; TALKUM.

Både naturlig steatitt og talkum er mineralske stoffer som er rike på vannholdig magnesiumsilikat. Naturlig steatitt er mere kompakt og massivt enn talkum. Talkum har bladstruktur og føles mykere og mer såpeaktig.

Naturlig steatitt under denne posisjonen kan være formet eller bearbeidd på samme måte som stein under posisjon 25.15 (se kommentarene til den posisjonen), og kan være behandlet slik som note 1 til dette kapitlet tillater. Kleberstein (såpestein) er en form for naturlig steatitt.

Talkum under denne posisjonen kan være behandlet slik som note 1 til dette kapitlet tillater. Talkum foreligger vanligvis rå eller i form av pulver.

Uttrykket "fransk kritt" benyttes som betegnelse på visse typer steatitt eller talkum i pulverform.

Denne posisjonen **omfatter ikke** skredderkritt som er fremstilt av steatitt (**posisjon 96.09**).

25.27 (utgått)

25.28 NATURLIGE BORATER OG KONSENTRATER DERAU (OGSÅ BRENTE), UNNTATT BORATER UTFELT AV NATURLIGE SALTOPPLØSNINGER; NATURLIG BORSYRE MED INNHOLD AV HØYST 85 VEKTPROSENT H₃BO₃, BEREGNET AV TØRRSTOFFET.

Posisjonen omfatter **bare** naturlige boratmineraler, konsentrater av slike mineraler (også brente), samt naturlig borsyre slik den foreligger etter fordamping av vann som er tilbake etter kondensasjon av damp fra jorden i visse områder (det italienske soffioni), eller ved fordamping av vann fra underjordiske kilder i disse områder. Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** borsyre som inneholder mer enn 85 vektprosent H₃BO₃, beregnet av tørrstoffet (**posisjon 28.10**).

De naturlige borater som hører under denne posisjonen, omfatter:

1. **Kernitt** eller **tinkal**, natriumborater som også er kjent som "naturlig boraks".
2. **Pandermitt** og **priceitt**, kalsiumborater.
3. **Boracitt**, magnesiumklorborat.

Posisjonen **omfatter ikke** natriumborat (renset boraks) som er fremstilt ved kjemisk behandling av kernitt eller tinkal, og natriumborater som er fremstilt ved inndamping av sammensatte saltoppløsninger fra visse saltsjøer (**posisjon 28.40**).

25.29 FELTSPAT; LEUCITT; NEFELIN OG NEFELINSYENITT; FLUSSPAT.

Feltspat, leucitt, nefelin og **nefelinsyenitt** er sammensatte forbindelser av silikater av aluminium og alkali- eller jordalkalimetaller. De brukes som flussmidler i den keramiske industri. Posisjonen **omfatter ikke** feltspatholdig sand (**posisjon 25.05**).

Flusspat (fluoritt) er et naturlig kalsiumfluorid som forekommer som en fast masse med striper av forskjellige farger, eller som sammensatte krystaller med forskjellige farger. Den blir hovedsakelig brukt til fremstilling av flussyre og som flussmiddel i metallurgien.

Posisjonen omfatter også flusspat utvunnet av mineralet ved varmebehandling som medfører at produktet løses opp i sine enkelte bestanddeler. Da disse varierer i størrelse, gjør en enkel sortering det mulig å skille ut silisiumoksidet.

Posisjonen **omfatter ikke** feltspat eller flusspat i form av edle eller halvedle steiner (**kapittel 71**).

25.30 MINERALSKE STOFFER IKKE NEVNT ELLER INNBEFATTET ANNET STED.**A. JORDFARGER, OGSÅ BRENTE ELLER INNBYRDES BLANDEDE;
NATURLIGE, GLIMMERHOLDIGE JERNOKSIDER.**

Fargestoffer under denne posisjonen er vanligvis naturlig forekommende leire blandet med hvite eller fargede, mineralske stoffer, særlig jernoksid. De blir på grunn av sine fargeegenskaper hovedsakelig brukt som pigmenter.

Slike jordfarger omfatter blant annet:

1. **Oker** (gul, brun, rød, spanskrød etc.).
2. **Sienna** (italiensk sienna, gulbrun; og brent sienna, oransjebrun, etc.).
3. **Umbra** (herunder brent umbra), som er brun eller mørkebrun.
4. **Svart jordfarge** og **naturlig vandyke-brunt** (jord fra Köln eller Kassel). **Oppløselig** vandyke-brunt er et tilberedt fargestoff som hører under **posisjon 32.06**.
5. **Grønnjord** (veroneserjord, kypros jord).

Brenning eller innbyrdes blanding av forskjellige jordfarger har ingen betydning for klassifiseringen, men hvis de er blandet med andre stoffer eller foreligger som dispersjoner i vann, olje etc., føres de under **kapittel 32**.

Posisjonen **omfatter ikke** jernmalm (**posisjon 26.01**) eller jordfarger som inneholder minst 70 vektprosent bundet jern beregnet som Fe_2O_3 (**posisjon 28.21**).

Glimmerholdig jernoksid som hovedsakelig brukes som rustbeskyttende pigment, føres derimot under denne posisjonen, selv om det i naturlig tilstand inneholder mer enn 70 vektprosent bundet jern.

B. MERSKUM (OGSÅ I POLERTE STYKKER) OG RAV; REKONSTRUERT MERSKUM OG RAV I FORM AV PLATER, STAVER, STENGER ELLER LIKNENDE, MEN IKKE BEARBEIDD ETTER FORMINGEN; GAGAT (JETT).

1. **Naturlig merskum** er et meget lett og porøst, vannholdig magnesiumsilikat med hvit, gulaktig, grå eller rosa farge. Det finnes nesten bare i Lilleasia. Merskum utvinnes i små stykker (lengden overskrider sjelden 30 cm) som blir underkastet en foreløpig rensing, skraping, ullpolering og tørking (enten i solen eller i ovn) med etterfølgende voks- og flanelpolering for å forbedre utseendet og få frem kvalitetsgraden.

Rekonstruert merskum blir fremstilt ved agglomerering av spon eller annet avfall av naturlig merskum med et bindemiddel (olje, alun etc.) under oppvarming. Det føres **bare** under denne posisjonen når det foreligger i form av plater, staver, stenger eller liknende, men ikke bearbeidd etter formingen.

2. **Rav** (engelsk amber) er en fossil harpiks (også kjent som "succinitt" eller "Karabē"). Fargen varierer fra gult til dyp oransje. Det må imidlertid ikke forveksles med ambra (engelsk ambergris) som er et hvalsekret som føres under **posisjon 05.10**.

Rekonstruert rav (eller ambroid) er et ugjennomsiktig, mineralsk stoff som blir laget ved agglomerering av ravavfall. Det føres **bare** under denne posisjonen når det foreligger i form av plater, staver, stenger eller liknende, men ikke bearbeidd etter formingen.

3. **Gagat** (jett, svartrav) er en kompakt form for brunkull. Den er dypsort og er lett å skjære til og polere. Men selv om den brukes til fremstilling av smykkevarer, blir den ikke ansett som edelstein i tolltariffens forstand.

C. STRONTIANITT (OGSÅ BRENT), UNNTATT STRONTIUMOKSID.

Denne gruppen omfatter strontianitt (naturlig strontiumkarbonat) og brent strontianitt som hovedsakelig består av urent strontiumoksid.

Posisjonen **omfatter ikke** rent strontiumoksid (**posisjon 28.16**).

D. MINERALSKE STOFFER IKKE NEVNT ELLER INNEBÆTTET ANNET STED; BRUDD AV KERAMISKE MATERIALER.

Denne gruppe omfatter blant annet:

1. Naturlige arsensulfider. De to viktigste er:
  - a. Realgar, som er et arsendisulfid, friskt rødt i fargen og brukt i pyroteknikken.
  - b. Auripigment, som er et arsentrisulfid, friskt gult i fargen og brukt til fremstilling av maling.

Arsenkis (arsenpyritt eller jernthioarsenid) hører også under denne posisjonen.
2. Alunitt, også kalt alunstein fordi den brukes til fremstilling av alun. Den er en rødlig-grå eller gulaktig steinart som farger ved berøring.
3. Vermikulitt, et mineral som er beslektet med glimmer og lik dette i farge, men som vanligvis foreligger i mindre flak, og kloritt og perlitt som er mineraler som er kjemisk beslektet med vermikulitt. Disse mineraler ekspanderer ved oppheting, og det dannes da varmeisolerende materialer. I denne form føres de imidlertid under **posisjon 68.06**.
4. Lyditt, en meget hard, ru, jevnt finkornet, mørk stein, som ikke angripes av syre. Proberstein laget av lyditt (for eksempel for å undersøke edle metaller) føres under **posisjon 68.15**.
5. Cølestin (naturlig strontiumsulfat); kalkspat (islandsspat, calcitt) og aragonitt, som er krystalliserte kalsiumkarbonater; lepidolitt (litiumglimmer) (fluorsilikoaluminat av kalium og litium) og amblygonitt (aluminiumfosfat-litiumfluorid).
6. Hagejord, hedejord, myrjord, mergel, slam, lauvjord og utgravd jord og grunnjord. Selv om de brukes i jordbruket eller i landskapsforming, føres de ikke i kapittel 31 (Gjødsel), heller ikke om de i naturlig tilstand inneholder små mengder nitrogen, fosfor eller kalium. Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** utgravd, naturlig sand, av alle slag (**posisjon 25.05**).
7. Pozzolan, santorin, trass og liknende jordarter, av og til kalt natursement fordi de blir brukt ved fremstilling av sement.
8. Litografisk stein (kalkstein som blir brukt i den grafiske industri), når den er ubearbeidd.
9. Brudd av keramiske materialer, brudd av murstein og brudd av betong.
10. Malmer til utvinning av sjeldne jordmetaller (for eksempel bastnasitt, xenotim, gadolinitt), men **ikke** monazitt og andre malmer som utelukkende eller fortrinnsvis brukes til utvinning av uran eller thorium (**posisjon 26.12**).

11. Opakiseringsmidler til bruk i emalje og utvunnet ved behandling av zirkonsand (ved rensing med salt-syre og mikronisering).
12. Molybdenglans "konsentrater" utvunnet fra molybdenmalm ved visse fysiske behandlinger, for eksempel vasking, maling, flotasjon og ved varmebehandling (unntatt brenning) som brukes for å fjerne spor av olje og vann, for ikke-metallurgisk bruk (smøremidler).
13. Nsutitt, en manganmalm som inneholder minst 79 vektprosent manganoksid, ikke til bruk i metallurgisk industri for å utvinne mangan, men i elektriske batterier.
14. Naturlig kryolitt, hovedsakelig utvunnet på Grønland, er snøhvit, av og til med en antydning av farge, skinnende og nesten gjennomsiktig. Det brukes som flussmiddel, særlig ved elektrolytisk fremstilling av aluminium; naturlig chiolitt som i likhet med kryolitt kan anses som et natriumfluoraluminat. Posisjonen **omfatter ikke** kjemisk fremstilte fluorider av liknende sammensetning som kryolitt og chiolitt (**posisjon 28.26**).

Posisjonen **omfatter ikke** edle eller halvedle steiner som hører under **kapittel 71**.